

TOMAŽ MEDVEŠČEK, arhitekt

Oblika govori o vsebini stavbe

Tomaž Medvešek

Tomaž Medvešek, dipl. inž. arhitekture pri Gradisovem tozdu za projektiranje v Ljubljani, se ni dal rad speljati v vode urbanizma, češ da je on predvsem arhitekt, odgovoren za posamezne zgradbe in ne za mesto kot celoto. On na-

mreč načrtuje javne objekte, se pravi poslovne zgradbe in hotele, ki so samo del kameleka v mozaiku mesta. Le tega pa sestavljajo predvsem urbanisti.

In vendar sem ga vprašala, ali se mu ne zdi, da je v Ljubljani preveč sivih, kockastih zgradb, ki bolj malo sodijo v alpski prostor.

»Ti storži in stolpnice so pač rezultat hitre povojne rasti mesta, ko je glavno vlogo igral funkcionalizem. Takšna je bila zapoved časa, izraz modernizma v srednji Evropi. kajti Ljubljana je predvsem srednjeevropsko mesto,« je razložil.

»Ampak časi se spreminjajo tudi v prid lokalno pobarvane arhitekture...«

»Da, zdaj spet gradimo tako imenovano tvorna mesta, kjer ulica in trg spet dobivajo svojo veljavo, tako kot je bilo to v času secesije. Vračamo se mestu v klasičnem pomenu besede, k avtohtoni podobi, kar je v nasprotju z internacionalno podobo. Menim, da se Ljubljani pišejo lepši časi.«

»Kakšna je Ljubljana za vaše oči?«

»Trdim, da živimo v lepem me-

stu. Enkratno dediščino nam je zapustil Plečnik in v zadnjem času Ravnik. Tako ima Ljubljana kvaliteto, ki nekaj pomeni ne le v jugoslovanskem, marveč tudi v srednjeevropskem prostoru.«

Inž. Tomaž Medvešek pa je predvsem kreator posameznih zgradb, ki so včasih plod timskega dela, včasih pa enega samega človeka.

Veliko je delal skupaj z inž. Mladenom Mariničem. Našel je vrsto zgradb, ki so zrasle tudi pod njegovimi rokami: Emonina zgradba na Šmartinski cesti, hotel Areh na Pohorju, poslopje Perutnine Ptuj, posebej pa se je razgovoril o restavraciji Jasna v Kranjski gori, češ, nismo nasilno vdrli v ta prelepi prostor, marveč smo v bistvu le ponovili, kar je prej bilo in tako ustvarili arhitektonsko kontinuiteto nekega kraja. Nagrado Prešernovega sklada pa je prejel za ljubljanski Zavod za raziskavo materialov in konstrukcij. In v čem je kvaliteta tega objekta?

»Poskusili smo ustvariti zgradbo, ki naj bi že na zunaj izražala vsebino hiše in v arhitekturo smo

vpleli tudi njene izsledke. Tako ima zgradba svojstveno oblikovno avtonomijo, prepoznavnost.«

»Ali je to vaša najljubša zgradba?«

»Arhitekti se neradi vračamo v okolje, ki smo ga bili oblikovali. Vidimo napake, ki so drugim prikriti, vidimo druge možnosti, ki bi jih lahko uporabili in včasih je to boleče. A hkrati je to tudi osnova osebnega razvoja, napredka.«

»Ste zase uporabili kanček te vaše ustvarjalnosti?«

»Da, uredil sem si podstrešno stanovanje, v katerem se dobro počutim.«

»Kaj počnete v prostem času?«

»Saj ga skorajda nimam; ustvarjalno delo arhitekta pač ni od šestih do dveh, marveč se zamisli porajajo na glede na čas.«

In zdaj mu je te zamisli požlahtnila nagrada, ki mu pomeni priznanje za dvajsetletno delo.

Kot vsako leto so tudi letos ob slovenskem kulturnem prazniku podelili Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada. Na tej strani objavljamo pogovore z nekaterimi od tistih nagrajencev, ki prebivajo ali delajo na območju občine Ljubljana Center.

(Besedilo in slike: ALBINA ADAMIČ)

KAREL JERIČ, operni pevec

Lepota glasu brez mikrofona

Ko so se novi mediji na široko razmahnil, je marsikdo pomislil, da bo to osiromašilo gledališča in opere, a k sreči se predvidevanja najbolj črnogledih niso uresničila.

»Opera tudi v današnjih časih ni izgubila svojega sijaja. Mi imamo svoje občinstvo, ki se rado vrača in z veseljem lahko povem, da je včasih težko priti do vstopnic, zlasti ob gostovanjih drugih opernih ansamblov ali solistov,« je povedal Karel Jerič, predan operni pevec, že 15 let naš znanec z ljubljanskega opernega odra, ki je letos tudi med Prešernovimi nagrajenci.

»Kaj vleče ljudi v opero?«

»Lepota človeškega glasu brez mikrofona in drugih sodobnih pripomočkov, ki smo jih sicer vajeni pri estradnih pevcih. To je kvaliteta, ki vleče in vzdržuje železni repertoar našega gledališča. In vsak glas ima svojo barvo, zato so posebej privlačni gostujoči pevci, ker prinesejo kaj novega, svežega.«

»Kaj vas moti in kaj navdušuje pri vašem delu?«

»Včasih je to nemir otrok pri mladinskih predstavah in ne vem, ali gre za napačno izbran program ali za pomanjkljivo vzgojo. K sreči se to na koncu predstave največkrat pozabi, ko ti isti otroci spontano zaploskajo in pokažejo, da jim je bilo všeč. To je prijeten občutek za umetnika.«

Kajti Karel Jerič je umetnik z vso svojo dušo, zapisan usodi in operni hiši z njenim dobrim in slabim. Naj bo vloga mala ali glavna, vedno se ji enako posveti, ker ne pozna plovčarstva: »Vedno dam vse od sebe.«

Petje je sestavni del njegovega življenja, a vedno ni bilo tako. Njegov osnovni poklic je namreč učitelj, ki je študiral ob delu najprej v Mariboru, nato v Zagrebu in na koncu v Ljubljani. Bila so leta, ko je dopoldne učil otroke v Lenartu, popoldne hodil sam v glasbeno šolo, zvečer pa vadil. Naučil se je trdo delati.

»Je vaš kruh trd?«

»Se vedno trdim, da je to eden najtrših poklicev. Ko se zavesa dvigne, si strašansko sam, odvi-

Karel Jerič

sen samo od sebe in nihče ti ne more pomagati, če ti spodrsne. Dopoldne vadiš, zvečer nastopaš, včasih garaš, včasih je dela manj, kar je pač odvisno od vloge, ki ti jo dajo.«

Zasebno življenje je treba prilagoditi ritmu dela in njemu to ni težko, kajti tudi žena, znana pevka Ana Pucar-Jerič si reže kruh v operi. Tako imata veliko skupnega.

Komisija za Prešernove nagrade mu je prisodila nagrado za vlogo Švejka.

»Švejk je vedno hvalezna, vedno mlada tema, ki pa je hkrati tudi nevarna. Lahko se izcimi v karikaturu, lahko je samo ponavljanje, a umetnik mora biti predvsem ustvarjalec. Tu namreč ni važno le petje, ampak tudi igra. Veliko truda sem vložil v to delo, saj mi karakterne vloge ležijo. Vesel sem nagrade in mislim, da je zaslužena. Zato si želim, da bi kmalu spet dobil vlogo, v kateri bi lahko potrdil svojo kvaliteto in prepričal komisijo, da je ravnala prav, ko se je odločila zame,« se je razgovoril Karel Jerič s svojim zlatim glasom in še povedal, da bo Švejk po vsej verjetnosti še letos na sporedu ljubljanske opere in ga bodo lahko videli vsi, ki si to želijo.

Prijetno se je pogovarjati z ljudmi, ki so tako vdani svojemu poklicu, kot je naš nagrajenec, operni pevec Karel Jerič.

SLO IN DS V MINULEM SREDNJEROČNEM OBDOBJU

Bistveni premiki, pa tudi nekatere slabosti

V minulem štiriletnem obdobju se je na področju uresničevanja splošnega ljudskega odpora in družbene samozaščite okrepila vloga skupščine občine, saj so na svojih sejah redno obravnavali dosežene rezultate in posamezne probleme.

V tem obdobju se je nadaljeval proces dograjevanja in ažuriranja obrambnih načrtov kot temeljnih dokumentov za izvajanje obrambnih priprav ter delovanja v vojnih razmerah. Načrte imajo izdelane vsi nosilci obrambnih priprav, njihova vsebinska dovršenost pa je različna. V večini primerov omogočajo hiter in organiziran prehod iz mirnodobnega na delo v vojnih razmerah.

Teritorialna obramba v občini se je razvijala v skladu s sprejetimi usmeritvami, posebna skrb pa je bila namenjena spoznavanju sodobne opreme in oborožitve, vodenju in poveljevanju, mobilizacijski pripravljenosti, moralno-političnemu stanju ter varnosti in družbeni samozaščiti.

V tem obdobju se je okrepila tudi vloga krajevnih skupnosti, tako da imajo zdaj sorazmerno kvalitetno izdelane načrte ukrepov. Žal pa vsi izvrševalci s svojimi nalogami niso v celoti seznanjeni. Premalo konkretno so tudi izdelani tisti deli obrambnih načrtov, ki zadevajo gospodarstvo in

preskrbo, področje družbenih dejavnosti oziroma izobraževanja in vzgoje ter zdravstvenega in socialnega varstva.

V delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih so novelirali načrte za delovanje narodne zaščite, vendar kljub določenim

Podajamo kratek povzetek vsebine obsežnega gradiva, o katerem je tekla zavzeta razprava na vseh ravneh v naši občini. O splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti so 30. januarja razpravljali na svojih zasedanjih vsi trije zbori občinske skupščine. Vrsto priporočil in sugestij so podala tudi vodstva družbenopolitičnih organizacij.

pozitivnim rezultatom pri organiziranju in razvoju narodne zaščite se zlasti krajevne skupnosti srečujejo z nekaterimi težavami. Pri njih je povprečno dokaj visoka starostna struktura vodstvenega kadra, gre za podvajanje funkcij, premalo je povezav med sosednji-

mi delovnimi organizacijami in krajevnimi skupnostmi.

Pri razvoju in krepitevi civilne zaščite je bil glavni poudarek na pripravi in usposabljanju delovnih ljudi in občanov ter štabov in enot za preprečevanje naravnih in drugih nesreč. Delovanje civilne zaščite je bilo vsako leto preverjeno v okviru akcij NNNP. Vsako leto pa so bili organizirani tudi redni pregledi usposobljenosti. Težave so z ustanavljanjem splošnih enot civilne zaščite v stanovanjskih hišah, njihovo usposobljenostjo ter zagotavljanjem osebnih zaščitnih sredstev.

Sorazmerno obsežne in tudi uspešne so bile akcije izpopolnjevanja mobilizacijskih priprav. Dosežena je bila precej visoka stopnja podružbljenosti teh zahtev, kar ustvarja najboljše možnosti za hitro in učinkovito mobilizacijo. Podobno je tudi z naborem.

Kot poseben problem se je v tem obdobju pojavil problem udeležbe pripadnikov različnih enot na predavanjih. Vsako leto se je ta odstotek zmanjševal. Zato bo potrebno izdelati natančne analize vzrokov ter zagotoviti boljšo udeležbo, seveda z novimi prijemi, metodami dela in zanimivim izvajanjem posameznih tem.

JURIJ POPOV

– vse delegacije imajo 7 članov, razen delegacije za raziskovalno dejavnost, ki ima po novem 5-člansko delegacijo;

– do sedaj 20-članska delegacija za zbor KS se je zmanjšala na 15 članov. Zbor krajanov je med drugim obravnaval tudi sprejem srednjeročnega plana KS, ki ga je skupščina sprejela. Sprejet je bil tudi dogovor o temeljnih plana skupščine občine Ljubljana Center.

Kot v vseh KS je tudi v KS Prule pred kandidacijsko konferenco potekala akcija evidentiranja možnih kandidatov. Po komaj 30% odzivu na prva vabila so sledili osebni stiki s kraji. Večinoma so tisti, ki so kandidature odklanjali, to storili iz opravičljivih razlogov (bolezen, starost, materinstvo...). Po razgovorih z evidentiranimi možnimi kandidati (potekali so v sedmih skupinah) so lahko pripravili konferenco. Vzpodbudno je dejstvo, da so na kandidature v delegacijah pristali tudi mladi.

Stari Vodmat: Sprejete kandidatne liste

Temeljna kandidacijska konferenca Starega Vodmata je po krajši razpravi sprejela poslovnik temeljne kandidacijske konference, obravnavala poročilo o pripravah na volitve ter sprejela kandidatno listo za čla-

ne delegacij za zbor skupščine krajevne skupnosti občine Ljubljana Center in delegacije za skupščine SIS. Obravnavala je tudi kandidatne liste za delegate v DPZ in vodilne in druge funkcije v skupščini občine in SIS ter ponovno predlagala, da morajo nosilci vodilnih funkcij v občini biti iz vrst stanovalcev občine.

Josip Prašnikar: Seja predsedstva KK SZDL in TKK

Predsedstvo KK SZDL se je sestalo dne 14. januarja in obravnavalo aktivnosti za sklic temeljne kandidacijske konference. Pri evidentiranju možnih kandidatov so imeli precej težav. Na pogovor so povabili kar 600 krajanov, vendar se jih je odzvalo le 160. Na sodelovanje je pristalo samo 80 krajanov; od teh jih je 53 pripravljenih opravljati funkcije delegata v delegacijah SIS in DPS, preostali pa želijo sodelovati le v raznih komisijah. Le stežka so zbrali 70 kandidatov, zato so se odločili, da bo na glasovnicah za volitve le toliko kandidatov, kot se jih voli.

Temeljna kandidacijska konferenca je svoje delo opravila na seji dne 28. januarja. Člani so dali vso podporo kandidatom iz svoje krajevne skupnosti, nato pa so razpravljali še o evidentiranih možnih kandi-

datih za opravljanje funkcij v občini, mestu in republiki. Sprejeli so nekaj kritičnih priporočil.

– Ni bil objavljen spisek evidentiranih možnih kandidatov za opravljanje odgovornih funkcij v SIS materialne proizvodnje (komunala, vodno gospodarstvo, ceste, varstvo pred požari, PTT). Enako velja za stanovanjsko gospodarstvo.

– Preveč je zamenjav vedno istih tovaršev za različne odgovorne funkcije na občinski in republiški ravni, kar ni v skladu s sprejetimi smernicami, ki narekujejo volitev mladih ljudi na odgovorna mesta.

– V občini, mestu in republiki je evidentiranih premalo kandidatov s strokovno izobrazbo, ki bi ustrezala razvojnim potrebam naše občine (npr. inženirji, programerji, tehniki, znanstveni delavci).

– V postopku kandidiranja za najodgovornejše funkcije se ne bi smeli opredeliti samo za enega kandidata, druge pa izločiti. Vsaj za te primere bi morala biti na glasovnicah za volitve navedena dva kandidata.

– Pri kandidiranju za najodgovornejše funkcije v občini naj imajo prednost tisti evidentirani možni kandidati, ki stalno bivajo na območju občine Ljubljana Center. Volitve v marcu bodo potekale na dveh

volilnih mestih: v prostorih KS in bivšega zdravstvenega doma. Po volitvah bo potrebno zagotoviti večjo povezanost družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in krajanov z delegacijami, ki pri delovanju nikakor ne smejo biti prepuščene same sebi.

Ajdovščina: Mlajši kandidati

Skupščina delegatov delovnih ljudi in občanov je 3. februarja sprejela statutarni sklep o številu delegatov združenih delegacij in delegacije za zbor KS. Predsednik koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja in volitve Franci Mekinda je podal poročilo o pripravah na volitve, delegati pa so ga v celoti podprli. Potem ko so sprejeli poslovnik o delu temeljne kandidacijske konference in ugotovili, da je od 52 delegatov prisotnih 42, so se delegati opredelili za glasovanje o zaprtih kandidatnih listah v celoti. Obravnavali so tudi predloge možnih kandidatov za vodilne in druge funkcije v skupščini občine in skupščinah SIS in določili dva delegata za prvo občinsko kandidacijsko konferenco. Naslednji dan se je sestala volilna komisija, ki je ugo-

(nadaljevanje na 4. strani)